

A PEGYVEREK ÉS A HADIKÉSZÜLTSEG

Irta: SZACISVAY GUSZTAV

Valamely ország hadi teljesítőképessége gazdasági, szociális és politikai adottságoktól függ. Az alap mindenütt a háborús gazdaság, a háborús technika, a fölfegyverkezés mértéke, a katonai szervezet minősége és a kiképzés. Ezek szerint a legfontosabb kellékek: az emberanyag, a nyersanyag, az ipari termelő apparátus s az ország gazdasági ereje.

A szárazföldi erők

Az emberanyagot illetőleg a jelenlegi háborús hatalmak között eltérések állapíthatók meg. Az 1935-1940. év átlagában a katonakötelesek száma hat évi átlagban Németországban 360.000, Franciaországban 205 ezer, Angliában 200.000 fő.

Az u. n. győztes államok még évekig tartó, mégsem közelíthető előnyben vannak azokkal az államokkal szemben, amelyek a békeszerződések rendelkezései értelmében nem részesíthették katonai kiképzésben a sorköteles férfiakat. Mindkét csoport rendelkezik ugyan a háborút viselt nemzedék értékes katonai anyagával, de a győzők azonfelül tizenöt esztendőn keresztül még a sorköteleseket is katonákká nevelték. Franciaországban 15 esztendő alatt legalább 3 millió főnyi tartalékot, az egykori kisantant megmaradt államai egyenként átlagban 1 milliót, Olaszország szintén legalább 3 millió kiképzett főt nyert hadserege számára. Oroszország a polgárháború esztendejének leszámításával 8 milliónyi tartalékot képezett ki. 1936 óta 150 ezer pilótát és 900 ezer autóvezetőt nevelt a hadsereg céljaira, azonfelül, mint tartalék a második vonalban rendelkezésére áll a néhány millió főnyi. mezőgazdaságban dolgozó traktorvezető.

A hadseregek békelétszámának adataiból és a békefegyverek állományából azonban csak következtetni lehet arra, hogy milyen hadsereget tud háború esetén az illető állam a frontra állítani. De azért fontos a békekeret ismerete.

A békefőlszerelés helyzetére jellemző, hogy az egész német hadsereg 100 hadosztályának 1914 augusztusában nem volt több gépfegyvere — 2500 —, mint amennyivel ma a békelétszám öt hadosztálya rendelkezik. Ezek szerint a háború kitörésének pillanatában csak a gépfegyverek száma huszszorta magasabb, mint 1914-ben volt. A békelétszám adatai a legfontosabb európai államokra a következők:

Ország	Gyal. zljak Gépfegyv. Agyuk Tankok száma a békehadseregben				
Anglia (anyaország)	— — —	230	14.000	2.400	600
Franciaország	— — — —	480	35.000	3.400	4.500
Németország	— — — —	600	40.000	4.400	4.000
Olaszország	— — — —	265	11.000	2.100	800
Lengyelország	— — — —	273	11.000	1.770	600
Jugoszlávia	— — — —	158	9.000	1.000	120
Oroszország	— — — —	800	39.000	10.000	10.000

Kiképzett katonanyagban alig állapítható meg hiány. De a motorizált és mechanizált hadsereg mellett már az emberanyag foglalkozási tagozódása is nagy szerepet játszik. Már a mostani lengyel háború lefolyá-

sa is bizonyítja, hogy mily nagy jelentőségű a mai hadviselésben az ipari munkások és technikusok szerepe. Az a hadsereg, mely sok ipari munkással, technikussal rendelkezik, akcióképesebb. Az orosz és a kisebb létszámú német hadsereg 50 százaléka többé-kevésbé alaposan kiképzett ipari specialistából áll. A specialistákhoz nem számítják hozzá a gépfegyver osztagok legénységét. A nagyhatalmak e téren általában versenyképesek egymással szemben, kétségtelen azonban, hogy Németország és Oroszország állanak az élen.

A békelétszám azonban csak keret. Anglia, Franciaország, Olaszország, Németország és Oroszország rövid pár hét alatt külön-külön a béke létszámot messze túlhaladó nagyságu hadsereget tud talpraállítani. Az eddig bemutatott országok hadseregeinek béke és háborús létszáma a következőképpen alakul:

	Békelétszám	Háborús létszám
Anglia (tengeren túli csapatokkal)	360.000	8-9.000.000
Franciaország (teng. túli csapatokkal)	735.000	5.500.000
Németország	850.000	7-8.000.000
Olaszország (teng. túli csapatokkal)	552.000	7-8.000.000
Lengyelország	302.000	3.500.000
Jugoszlávia	125.000	1.400.000
Oroszország	1.800.000	9-10.000.000

Az emberanyag számszerűsége mellett természetesen igen fontos tényező a katonák lelkiisége. A jól táplált, testileg erős és kitartó, sportedzett katona mellett a tűzvonal és a termelés tömegeinek megelégedettségé, elszántsága a modern háború poklában, az idegek megőrlését célzó harcokban az ellenálló erővel bíró embermilliók lelkiállapota, gondolkozása dönti el a háború sorsát. A német, angol, francia és amerikai hadügyminisztérium hadpszichológiai osztályainak pusztja létezése, a német hadtudomány kiterjedt hadpszichológiai és hadietikai irodalma is azt bizonyítja, milyen jelentőséget tulajdonítanak a különböző országok vezérkari osztályai az emberanyag szellemének. A katona-pszichológusok szerint azokban az államokban, amelyekben a tömegek szabadságukat, jólétüket, jövőjüket s a fejlődés lehetőségét önkéntes lelkesedéssel védelmezik, az ellenállóképesség lényegesen feülmúlja azon országok népének ellenállóképességét, amelyeknek tömegeit csak nyers erőszakkal viszik háborúba.

A légi erők

Németország a versaillesi szerződés után elvesztette teljes légi flottáját. 1933-ig, a nemzetiszocializmus uralomra jutásáig titokban folytak az előkészületek úgy a repülőgépgyártása, mint megfelelő vezetők kiképzése tekintetében. Német vállalatok idegen területen gyártottak gépeket Németország számára. A polgári forgalom számára épített gépeket nagyrészt úgy építették, hogy könnyen átalakíthatók legyenek hadi repülőgépeké. (Ilyenek a Junkers G 38, Ju 52, W 33, Dornier Wal és Superwal, valamint a Heinkel He 70-es típusú gépek).

A nemzetiszocializmus bevezetése óta Németországban 29 cég 51 üzemben foglalkozik repülőgépgyártással, ehhez járul még 17 motor és alkatrészgyár. Ezek a számok nem foglalják magukba a többi gépeket, autómotorokat és alkatrészeket gyártó üzemeket.

A német légi felfegyverkezés módja az, hogy minden új gépnek há-

rom tartalék felel meg. Az első vonalbeli repülőgépek száma 3.400, ehhez 500 rendőrségi és 700 civil repülőgép járul. Az első vonalbeli légiereő 5.500-6.000 gépre tehető. A Csehszlovákiából szákmányolt repülőgépek számát 750-re becsüli az angol Economist, Hitler azonban a Reichstag előtt elhangzott beszédében 1500-ra tette. Olasz becslés szerint a múlt évi szeptemberi válság után a harc képes német repülőgépek száma 3.000 volt. Ma ez a szám 4.200 körül van, melyekből 2.500 a bombavető.

Amerikai sajtóvélemények szerint a német repülőgéptermeles havonta 800. Ez a termelési kulcs lehetővé teszi az összes repülőgépek pótlását öt hónap alatt. Más források a havi termelést 600 gépre teszik. Ebben a termelésbe nem számítódik be a cseh protektorátus területén működő repülőgépgyárak termelése.

A hadirepülés 150.00 tisztet és katonát igényel, de ehhez adjuk még hozzá a nemzetiszocialista repülés 60.000 pilótáját. Németországnak 900 repülőtere van, melyekből 180 katonai. Az angol repülőterek száma 400.

A nyugateurópai szakkörök a német repülőgépipar és hadirepülés gyengéjét a nyersanyagok kérdésében látják. Így pl. az *Arado Ar 79* típusú német gép előállításához szükséges nyersanyagokból csak 16 százalék külföldi áru. Míg azonban békében a belső nyersanyagok könnyen felhasználhatók, addig a háború veszélyezteti ezt a belső nyersanyagszállítást. Az 1940-re előirányzott üzemanyag a német repülés számára 6.3 millió tonna. Ebből Németország belső termelése és a szintetikus előállítás 1.2-1.5 mil. tonnát fedez. A háborús szükséglet természetesen sokkal nagyobb s 15-20 millió tonnáig emelkedhet. Egy 6.000 gépből álló repülőpark üzemanyaggal való ellátása, melynek fele két motoros bombavető s óránként és lóerőnként 200 gram üzemanyagot fogyaszt, napi igénye 3.000 tonna, az egy év alatt kereken 1.000.000 tonna.

A különböző német repülőgéptípusokról a következő táblázat állítható össze:

Vadászgépek	Motor (lóerő)	Óránkénti sebesség
Meserschmitt Bf 109	1 950	500-510 km.
Heinkel He 112	1 550	505 „
Harci repülőgépek		
Henschel Hs 123	1 660	350 „
Blohm et Voss Ha 137	1 650	330 „
Junkers Ju 87 K	1 950	— „
Heinkel Ht 118	1 1070	420 „
Bombavetők		
Heinkel He 170 K	1 910	450 „
Henschel Hs 126	1 870	350 „
Henschel Hs 124	1 870	430 „
Dornier Do 17	2 950	470 „
Heinkel He 111 K	2 950	420 „
Junkers Ju 86 K	2 760	360 „
Vízirepülőgépek		
Dornier Do 18 E	2 650	260 „
Arado Ar 95	1 880	310 „

Franciaország a maga repülőtermelését a német légi fegyverkezés hatására kezdte meg. 1937-ben a költségvetés 2 milliárd frankot irányzott elő légi fegyverkezésre. 1938-ban ez a szám 13.8 milliárdra, 1939-ben pedig 22.8 milliárdra emelkedett. Ugyanakkor repülőgépvásárlásra 12 milliárdot irányoztak elő. Az u. n. „V” terv szerint 1938 márciusától kezdődőleg az első vonalbeli repülőgépek számát 2.560-ra kellett felemel-

ni. A konjunkturakutató intézet a szükségleteket 12.000 motorban és 6.500-7.000 repülőgépben állapítja meg. Francia adatok szerint 1935-ben 785, 1936-ban 890 hadirepülőgépet állítottak elő s ha ez a szám 1937-ben 456-ra esett is, 1938-ban 560-ra emelték. A társadalmi harcok itt is éreztették hatásukat. 1937-38-ban másfél milliárd frankot költöttek beruházásokra, 1939-40-ben 375 millió frankot irányoztak elő javításokra és új beruházásokra. A rendelés és szállítás közötti időtartamot 19 hónapról 11 hónapra szállították le. A terv értelmében Franciaországnak havonként 250 repülőgépet kellett volna termelnie, de a német konjunkturakutató intézet megállapításai szerint a termelés nem haladta meg havonként a 100-at. A termelést külföldön rendelt gépekkel igyekeztek rekompenzálni. Hollandiában 50 repülőgépet rendeltek, ebből 35-öt a gyarmatok részére. Az Egyesült Államokban 65 millió dollár értékben 650 repülőgép rendelést helyeztek el. Ebből 200 vadász-, 215 bombavető-, 200 magán- és 20 harcirepülőgép. Ezt a rendelést még megnövelték 350 gép rendeléssel. Angliában 100 repülőgépet rendeltek. A francia terv megvalósulása esetén Franciaország repülő parkja eléri Németországtét. Ma Anglia és Franciaország együttes légiereje valamivel meghaladja a németet.

Az új angol költségvetés 220.6 millió fontot irányzott elő légi fegyverkezésre az 1938-as 134.4 millió fonttal szemben. Az 1930-35-ös évekkel szemben ez 12-szeres emelkedést jelent. Ez év március végén a Home Defence Air Force első vonalbeli légi ereje 2.370 gép volt, amit azóta a termelés jelentékenyen megnövelt. A légiipar számára dolgozó üzemek száma 3.500, de ez a szám is állandóan növekszik. A dominiumok repülőipara is jelentékeny. Kanada 1940-ben szállítja az első repülőgépeket, melyeket Angliában látnak el motorral. Ausztrália évi 200-400 gépet szállít, jóllehet termelése ötszörösére emelhető. Tekintetbe véve a termelés megkétszereződését, az angol repülőgépek száma megközelíti a németet. Első vonalbeli gépeinek száma azonban alacsonyabb. Az angol repülőgépállományt a következő táblázat szemlélteti:

Vadászgépek	Motor (lóerő)	Óránkénti sebesség
Hawker Hurricane 8 mg	1 1030	550-560
Supermarine Spitfire 8 mg	1 1030	560 fölött
Blaenburn Skua (kombinált vadász és bombavető)	1 895	—
Bombavetők		
Fairey Battle	1 1030	430
Bristol Blenheim	2 920	470
Vickers Armstrong Wellington	2 900	—
Handley Page Hampden	2 900	—
Armstrong Withworth Whitley IV	2 900	—
Handley page Harrow II	2 925	—
Vízi repülőgépek		
Short Sunderland	4 1000	340

Az orosz légi fegyverkezés és repülőgéptermelés adatai kevésbé ismeretesek. Göringnek az *Adler* című német lapban közölt cikke szerint a Csehszlovákiából zsákmányolt orosz gyártmányú gépek minősége elsőrendű. Oroszország az 1934. évi 1.6 milliárd rubeles hadi költségvetését 1938-ban 27 milliárdra emelte. Csak ami a légi fegyverkezését illeti, évi 4-5 milliárd német márkának megfelelő összeget költ. A repülésben foglalkoztatottak száma 350.000 ember. A harmadik öt éves tervnek megfelelően

még 8 repülőgép és 6 motorgyárat létesítenek. A gyárak száma összesen 345. Cseh információk szerint a legutóbbi évi orosz repülőgéptermeles 4.400 volt, amit ebben az évben 29 százalékkal növelnek. Pontos adatok hiányában a berlini konjunktúra kutató intézet csak annak a megállapítására szorítkozik, hogy az orosz légierő legalább olyan nagy, mint a német. Saját termelésén kívül sok rendelést adott Oroszország az Egyesült Államoknak is.

Az olasz légierőre vonatkozóan hasonlóképpen hiányoznak az adatok, általában 3500-ra teszik a légiflotta erejét.

Az Egyesült Államok légi ereje igen jelentős. 1938-ban az Egyesült Államok 68 millió dollár értékben, repülőgéptermelesének felét szállította külföldre. A belső szükséglet is megnövekedett azonban. Az új tervek szerint évente 20.000 pilótát képeznek ki. Az összefegyverkezésre előirányzott költségvetési összeg 62 millió dollár. A fegyverkezésre megszavazott pótlással együtt a szárazföldi hadsereg repülőparkjára fordított összeg 170, a tengeri hadseregére fordított 21 millió dollár. A repülőgépek számát 2320-ról 6.000-re emelik fel. Az utóbbi évben az Egyesült Államok 3.675 repülőgépet gyártott, ami havonként 300 gépnek felel meg. Ebből 1.425 sportrepülőgép. A termelés igen könnyen felemelhető évi 6.000-ra. Az amerikai ipar automatizálása következtében a repülőiparban foglalkoztatott munkások száma 36.000. A motor ipar igen kicsi. Mindössze két speciális motorgyár működik.

A tengeri haderő

A legerősebb természetesen Anglia. Az angol hadiflotta összesített ürtartalma 1.140.000 tonna s ez a mennyiség különböző hajónemek között a következőképpen oszlik fel: 15 páncélos hajó (474.000 tonna); 42 cirkáló (335.000 t.); 110 torpedóromboló (147.000 t.); 40 tengeralattjáró (47.000 t.) és 7 repülőgépanyahajó (137.000 t.)

Franciaország hadiflottája 543.000 tonna: és pedig 7 páncélos hajó (163.000 t.); 19 cirkáló (154.000 t.); 70 torpedóromboló (120.000 t.); 79 tengeralattjáró (74.000 t.) és 2 repülőgépanyahajó (32.000 t.)

Az angol és francia hadiflotta összesen 1.683.000 tonna.

Az olasz flotta 403.000 tonna. Megoszlása: 4 páncélos hajó (90.000 t.); 13 cirkáló (144.000 t.); 90 torpedóromboló (94.000 t.) és 101 tengeralattjáró (75.000 t.)

A német flotta a legkisebb, mindössze 170.000 tonna. Hajónemek szerint: 5 páncélos hajó (83.000 t.); 6 cirkáló (36.000 t.); 29 torpedóromboló (29.000 t.) és 50 tengeralattjáró (25.000 t.)

A nyersanyag

A mai háború a nyersanyag, a gép, az ipar, az ipari termék, a motor, a tank, az ágyuk, a gépfegyverek, a repülőgépek és a műszerek háborúja. Nyersanyag és élelmiszerek híjján a legtökéletesebben felszerelt, verhetetlenek hitt hadsereg is összeroppan.

A háború viseléshez szükséges valamennyi nyersanyaggal csak két nagyhatalom rendelkezik: az angol világbirodalom, a dominiomokkal és gyarmatokkal és a 21.4 millió négyzetkilométer kiterjedésű Oroszország. Franciaország és gyarmatai sem szűkölködnek nyersanyagokban. De An-

glia vagy az Egyesült Államok segítsége nélkül képtelen volna Franciaország hosszabb ideig tartó háborúban nyersanyagszükségletét fedezni.

Németországnak van szén és kémiai anyag fölöslege, de kevés az élelmiszere és hiányzik sok nyersanyag. Háború esetére a pótlanyagok nagyarányú gyártása ellenére is pótolhatatlan hiány mutatkoznék számos nyersanyagban (olaj, növényi termékek, zsír, kaucsuk, gyapju, krom, vörösréz, mangán, nikkel, juta, foszfátanyagok és arany).

Olaszország hadi teljesítőképessége hatalmas hadserege, tengeri és légi fottája mellett is a legcsekélyebb. „Európa nagyhatalmai között Olaszország szorod a legnagyobb arányu nyersanyaghiányban — írja Xylender ezredes, a berlini hadi akadémia tanára egyik tanulmányában. A berlini konjunktúra kutató intézet összeállítása szerint csak a következő arányban fedezi saját termeléséből nyersanyagszükségletét, illetve géptermelését: ásványolajak 0.7, szén 3.2, acél és vas 37.1, kaucsuk 0.0, Wolfram 0.0, foszfát 0.0, ón 0.0, nikkel 0.1, vörösréz 3.2, mangánérc 14.2, gépek 67.4, ólom 69.7 százalékban. Ezért a valóban teljesítőképés és jó hadfelszerelési ipar Olaszországban csak az esetben biztosítja a hadsereg szükségletét háborúban, ha a szükséges nyersanyagokat megkapja. Ezért Olaszország háborús problémája épp a nyersanyagbeszerzés terén jelentkezik.

Az ipari termelő apparátus

Kétségtelen, hogy ezen a téren Németország vezet. Termelő apparátusának teljesítőképessége békében és háborúban felülmúlja valamennyi európai, nyugati nagyhatalom termelő gépezetét. Már békében is háborús termelésre van beállítva. Ha nyersanyaghiánya nem akadályozná meg a termelés folytonosságát, félelmetesen verhetetlen ellenfele lehetne a nyugati országoknak.

Németországgal egyenrangú ma már Oroszország termelő gépezete. Előnye, hogy kiapadhatatlan nyersanyagforrásokkal rendelkezik s ipari és nyersanyag gócpontjait — a mérhetetlen kiterjedésű országban — a határtól messze távolságra tudta telepíteni.

„A Szovjetunió hadfelszerelő ipara — olvassuk egy német vezérkari tiszt tollából a *Die europäischen Heere und ihr Kampfverfahren* oldalain — az utóbbi években elképzeltetlen föllendülést vett. Az ország kimeríthetetlen nyersanyagforrásait egy nagy teljesítőképességű ipar aknázza ki és dolgozza fel. Külföldi mérnökök és technikusok segítségével, akik-től azonban Oroszország fokozatosan függetleníti magát, a hadfelszerelési ipar a hadsereg minden szükségletét fedezi. A hadfelszerelési ipar minden ágát az ország belsejébe telepítették, hogy a légi támadások ellen védve legyenek“.

Anglia 1936 óta óriási erőfeszítésekkel igyekszik a német és orosz hadfelszerelési ipar színvonalát elérni. Megnehezíti e törekvését az az adottság, hogy Anglia legfejlettebb ipari üzemeit lefoglalja a gigantikus hadihajó építés. Másrésztől megkönnyíti a feladat végrehajtását a rendelkezésre álló kiapadhatatlan gazdasági erőforrások áradata, amely lehetővé teszi új iparok és óriási üzemek megteremtését. Emellett Anglia segítségére siettek a dominiumok gazdasági erői. Kanadában épül ki a világbirodalom leghatalmasabb ipari repülőgépbázisa és a háború esetére Ausztrália elvállalta az Indiai Óceán védelmének egy részét.

Franciaország ipari készültsége 1937-ig nem tartott lépést a két vezető ipari nagyhatalom tervszerűen monumentális ipari felszerelésével. 1937-ben a francia hadirepülőgépipar 40.000 munkást foglalkoztatott, az olasz és az angol egyenként 60.000, a német 120.000, az orosz repülőgépipar 250.000 munkásával szemben. 1937 óta a különben nagy teljesítőképességgel rendelkező francia vas, gép és kémiai ipart is teljesen a hadi szükséglet kielégítésére állították be. Franciaország hadi ipara ezóta főleg a védelmi fegyverek és nehéz tankok előállítására terén ismét Európa vezető államai között szerepel.

Az európai háború eshetőségeinek megítélése szempontjából nem szabad figyelmen kívül hagyni az Egyesült Államokat. Rendkívül fejlett és kapacitásának alig 60-70 százalékáig kihasznált ipara, kiapadhatatlan nyersanyagforrásai, imponáló gazdagsága miatt döntő jelentőséggel bír állásfoglalása.

Általános gazdasági és pénzügyi erők

A háború teljesítőképességének nélkülözhetetlen kelléke a pénzügyi felkészültség. Ebben a tekintetben — papírforma szerint — az Angol világbirodalom és Franciaország messze fölülte állanak valamennyi európai államnak. Az Egyesült Államok segítségével ebből a szempontból legyőzhetetlen erőt kölcsönöz annak a félnek, amely mellé ez a gazdag birodalom áll. Németországot, Olaszországot és a kisebb államokat, általában mindazokat az országokat, melyek háború esetén fokozottabb mértékben szorulnak külföldi behozatalra a modern totális háború rendkívül nehéz helyzet elé állítja, nem lesz elég pénzüik és devizájuk. Mindez azonban csak papírforma és elmélet, amit a háborús gyakorlat gyökerében nivellálhat.

A hadi taktika

A különböző államok harci taktikája hiven tükrözi vissza az egyes államok politikai és lelki világát.

A francia és angol szabályzat elsősorban a védelemre rendezkedik be. A Maginot-vonalak, a gépfegyver és ágyú fészkek sűrű rendszere, a mozgósítás és felvonulás aránylagosan lassu üteme általánosságban a védelem gondolatát szolgálja. Ezeket igazolja a mostani angol-francia felvonulás természete is. Ezért azonban igen erős motorizált és mechanizált roham-csapatokkal is rendelkeznek, különösen Franciaország.

Az olasz taktika a rajtaütésszerű háború kezdés alapelvein építi fel harcászati szabályait. Már a harc első fázisában az ellenséges front áttörése a csapatvezetés célja. Ezért a hdsereg felszerelésében a nehéz támadó fegyverekre helyezte a fősúlyt. Ez a taktika érvényesült a németek lengyelországi hadjáratában is.

Általában a dinamikus államok harci szabályzatának a meglepetésszerű támadás és rajtaütés a harci elve. A gazdaságiakban és nyersanyagokban gyengébb a háború teljesítőképesség tekintetében hátrányos helyzetben levő államok a háborút mindenáron lehetőleg villámgyorsasággal akarják befejezni.

A nyersanyagokban gazdag Oroszország taktikája is körülbelül hasonló alapelveken épül. Offenzívára és támadásra van beállítva és a hadvezetés céljával tüzi ki az ellenség megsemmisítését annak saját földjén.

Ennek a törekvésnek szolgálatában építi ki roppant nagy hadseregét, az ellenséges front mögötti operációra berendezkedő csapatszállító légi flottáját, tízezerszámra kiképzett ejtőernyős csapatait, az ezerszámra szervezett könnyű és nehéz tankoszlopokat, motorizált roham hadseregeit. Még a védelmi harcot is aktív harcászattal vezeti. A csapatok egyharmadát és a páncélos osztagokat — az előírás szerint — tartalékban kell tartani, hogy a kellő pillanatban a védekező csapat ellentámadást kezdeményezhessen.

V E R S P Á R E Z E R É V R E

Irta: DARVAS SZILÁRD

*Késő tudós a messze századokban,
ki titkot kerget ősi rokonán,
a gépkorszakból üzenek tenéked
s örökbehagyom rád a koponyám,
a vén világnak tűnő roncsain
halld, mit zenélnék sárgult csontjaim.*

*

*... Az élet akkor csúnya rettegés volt,
az üzőtt ember nem lelé honát,
zsákmányra lesve ugráltak a fákon
öt-hatszázéves szörnyű babonák,
emberi hangra, zajra várva fent
s ki arra tévedt, a halálba ment.*

*Ha jött az este s hozta a sötétet,
a félelem lelkiünkre ráborult,
a néma réten láttuk tekergőzni
a tátott szájú, ronda háborút,
egy-egy országot játszva megevett
s szétszórta csontunk, mint a szemetet!*

*Beállt a tél és sorsunkat röhögve
utánunk nyúlt a jeges, csupasz ág,
futottunk már, de utunkat elállta
a dülleltszemű lomha butaság,
mázsás sulyától reszketett a föld
és megőrült az, akit meg nem ölt.*

*A nagy folyó, a gyűlölet kiöntött
s mindannyiunkat messze vitt az ár,
az égre néztünk Istenért üvöltve,
de zúgva-búgva jött a griffmadár,
még láttam szállni véres két kezem
és semmi többre nem emlékezem...*

*